

”Judasevangeliet”

Det såkalte ”Judasevangeliet”, en tekst fra 300-tallet, kopi av en tidligere tekst, ble funnet så sent som i 1983 i Genève og utgitt på moderne språk av National Geographic, og har allerede skapt rabalder. Denne typen av oppdiktete fortellinger som omhandler Kristi liv har vært vanlige, men i dag er folkelynnnet mer tilbøyelig til å ha tiltro til dem enn før.

02.05.2006

Intervju med fader Thomas Williams, dekanus for Teologisk avdeling ved Regina Apostolorum-universitetet i Roma, utgitt av nyhetsbyrået ZENIT.

”National Geographic” har sagt at de i slutten av denne måned har tenkt å utgi en oversettelse på forskjellige språk av denne antikke teksten som populært går under navnet ”Judasevangeliet”.

Manuskriptet er på 31 sider, er skrevet på koptisk og ble funnet i Genève så sent som i 1983 og var inntil da ikke oversatt til noe moderne språk.

– Hva er ”Judasevangeliet”?

Fader Williams: Selv om det ennå gjenstår en klar verifisering av manuskriptet er det trolig en tekst fra 300- eller 400-tallet, kopi av et tidligere dokument, og forfattet av kainitter, en gnostisk sekt.

Dokumentet presenterer Judas Iskariot på en positiv måte og beskriver at det var han som adlød den guddommelige ordre ved å overgi Jesus til myndighetene slik at hans død kunne føre til verdens frelse.

Det er mulig at det er en kopi av det "Judasevangeliet" som Ireneus av Lyon siterer fra i sitt verk "Mot heretikerne" (*Adversus haereses*), skrevet rundt år 180.

– Hvis nå dokumentet er ekte, innebærer det en utfordring for Den katolske kirkes tro? Rykker det bort grunnen under kristendommens føtter, som en avisartikkel påstår?

Fader Williams: Slett ikke. De gnostiske evangeliene, som det finnes så mange av, kan ikke være ekte kristne dokumenter, av den enkle grunn at de kommer fra en synkretistisk og dermed kjettersk

sekt som tok opp elementer fra flere forskjellige religioner, deriblant fra kristendommen.

Det kristne fellesskap har forkastet disse dokumentene helt siden de begynte å komme ut, siden de er uforenlige med den kristne tro.

Man kan si at "Judasevangeliet" er et skrift av denne typen. Det vil ha stor historisk verdi, siden det bidrar til vår kunnskap om gnostisismen, men det utgjør slett ingen utfordring for kristendommen.

– Er det sant at Den katolske kirke har forsøkt å skjule denne teksten og andre liknende apokryfe dokumenter for offentligheten?

Fader Williams: Dette er fantasier som Dan Brown, Da Vinci-kodens forfatter, har forsøkt å spre, likesom andre forfattere som støtter konspirasjonsteorien.

Gå bare inn i en hvilken som helst katolsk bokhandel, der vil du finne bøker med de gnostiske evangeliene. De kristne tror ikke at de er ekte, men har likevel ikke til hensikt å holde dem skjult.

– Men tror du ikke at et slikt dokument gjør at man begynner å sette spørsmålstegn ved de kristne kildene, spesielt de fire kanoniske evangeliene?

Fader Williams: Husk at gnostisismen dukket opp på midten av det andre århundre, og at ”Judasevangeliet”, hvis det er ekte, sannsynligvis daterer seg til slutten av dette århundret.

Det er som om jeg nå skulle begynne å skrive en bok om borgerkrigen i USA og ville presentere dette som en primærkilde til denne krigen. Teksten kan ikke ha vært skrevet av et øyevitne, noe som på den andre

side er tilfelle med minst to av de kanoniske evangeliene.

– Hvorfor var tilhengerne av den gnostiske bevegelsen så interessert i Judas?

Fader Williams: En av de største forskjellene mellom de gnostiske bevegelsene og kristendommen ligger i oppfatningen om opprinnelsen til det onde i universet.

De kristne tror at en god Gud skapte en god verden, men siden den frie vilje ble misbrukt, kom synden og fordervelsen inn i verden og skapte uorden og lidelse.

Gnostikerne tilskriver Gud det onde i verden og sier at Han skapte verden på en uordnet måte. Derfor vil de rehabilitere personer i Det gamle testamente som Kain, som drepte sin bror Abel, og Esau, Jakobs storebror, som solgte førstefødselsretten for et måltid linser.

Judas passer derfor godt inn i den gnostiske oppfatningen av verden som sier at Gud vil det onde i den.

– Men tror du ikke at Judas forræderi var en nødvendig del i Guds plan, slik teksten antyder, for at Kristus skulle kunne gi sitt liv for menneskene?

Fader Williams: Ettersom Gud er allvitende kjenner han til alle våre valg, inklusive våre feilaktige beslutninger, og regner med dem i sin frelsesplan for verden.

I sin siste bok, ”Minne og identitet” reflekterte Johannes Paul II på en vakker måte over hvorvidt Gud fortsetter å gjøre til det gode selv den verste ondskap som menneskene kan forårsake.

Det betyr imidlertid ikke at Gud vil at vi skal gjøre det onde, eller at han ønsket at Judas skulle forråde Jesus. Om det ikke hadde vært Judas ville

det vært en annen, hvem som helst. Myndighetene hadde bestemt at Jesus måtte dø og det var bare et spørsmål om tid.

– Hva er Kirkens holdning til Judas? Er det mulig at man kan ”gjenreise” ham?

Fader Williams: Selv om Den katolske kirke har en helligkålingsprosess der man erklærer at noen personer er i himmelen, slik helgenene er, så finnes det ingen liknende prosess som kunne erklære at en person er fordømt.

Historisk sett har mange trodd at Judas er i helvete, på grunn av Jesu strenge dom over ham når Han sier: ”For den mann hadde det vært bedre om han aldri var blitt født” (Mt 26, 24). Men ikke engang disse ordene er bevis på at han skulle være i helvete.

I boken ”Å gå over håpets terskel” fra 1994 skrev Johannes Paul II at de ovenstående ord som Jesus uttalte ”ikke sikkert henviser til evig fordømmelse”.

– Men om det er noen som fortjener å være i helvete – er det da ikke Judas?

Fader Williams: Det er sikkert at det er mange mennesker som fortjener helvete, men vi må huske at Guds nåde er så uendelig mye større enn vår svakhet.

Peter og Judas gjorde liknende feiltakelser. Peter fornektet Jesus tre ganger og Judas overga ham. Og nå er Peter ansett som helgen mens Judas er ansett som forræder.

Den største forskjellen mellom de to er ikke hvor stor deres synd var og hvordan den ytret seg, men i stedet viljen til å akseptere Guds nåde. Peter gråt over sine synder, gikk

tilbake til Jesus og fikk hans tilgivelse. Evangeliets beskrivelse av Judas forteller at han gikk og hengte seg i fortvilelse.

– Hvorfor vekker ”Judasevangeliet” så stor interesse?

Fader Williams: Teoriene om Judas er ikke nye. Vi kan bare minne om rockeoperaen ”Jesus Christ Superstar” fra 1973, der Judas synger: ”Jeg har virkelig ikke kommet hit av fri vilje”, eller Taylor Caldwell’s roman fra 1977 ”I, Judas” (Jeg, Judas).

Og i den senere tid har det sikkert vært den rekordartede økonomiske suksessen for boken Da Vinci-koden som har åpnet Pandoras eske nok en gang og gjort at teorier av denne typen anses å være økonomisk interessante...

Michael Baigent, forfatter av boken "Holy Blood, Holy Grail" har nå skrevet boken "The Jesus Papers" der han gjenoppliver den gamle historien som sier at Jesus overlevde sin egen korsfestelse.

Og en nylig publisert "vitenskapelig" studie bekrefter at værforholdene kan ha gjort at Jesus gikk på et isflak på Genesaretsjøen, når evangeliet sier at han gikk på vannet.

Kort og godt, for dem som skråsikkert avviser tanken på at mirakler kan forekomme, er hvilken som helst teori, hvor underlig den enn måtte være, bedre enn det kristendommen sier.